

ΠΟΛΑ ΜΑΚΛΕΪΝ

NEW YORK TIMES BEST SELLER
ΕΧΕΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΕΙ ΣΕ 34 ΓΛΩΣΣΕΣ

Στο Παρίσι
με τον Χέμινγκουεϊ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Στο Παρίσι με τον Χέμινγκουεϊ**
Από τις Εκδόσεις Ballantine Books, Νέα Υόρκη 2011
ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: The Paris Wife
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Paula McLain
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Φωτεινή Πίπη
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Άννα Μαράντη
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Anna Bauer Carr
ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Paula McLain, 2011
© Φωτογραφίας εξωφύλλου: Kurt Hutton/Getty Images
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2019

Πρώτη έκδοση: Οκτώβριος 2019

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-3188-8
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-3189-5

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε. | PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Από το 1979 Publishers since 1979

Έδρα:	Head Office:
Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση	121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Βιβλιοπωλείο:	Bookstore:
Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα	13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550	Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΠΟΛΑ ΜΑΚΛΕΪΝ

Στο Παρίσι
 με τον Χέμινγκουεϊ

Μετάφραση: Φωτεινή Πίπη

*Το σημαντικό δεν ήταν τι σου έδινε η Γαλλία,
αλλά τι δε σου έπαιρνε.*

Γετρούδη Στάιν

*Δεν υπάρχει μία και μοναδική αλήθεια.
Όλα είναι αλήθεια.*

Έρνεστ Χέμινγκουεϊ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αν και την αναζήτησα πολλές φορές, στο τέλος αναγκάστηκα να παραδεχτώ πως δεν υπήρχε γιατροιά για το Παρίσι. Εν μέρει έφταιγε ο πόλεμος. Είχε έρθει ήδη μια φορά το τέλος του κόσμου και μπορούσε να ξαναέρθει ανά πάσα στιγμή. Είχε γίνει πόλεμος, εκεί όπου όλοι λέγαμε πως δε θα γινόταν, και μας είχε αλλάξει. Κανείς δεν ήξερε πόσοι ήταν οι νεκροί, αλλά όταν άκουγες τα νούμερα –εννέα εκατομμύρια ή δεκατέσσερα εκατομμύρια– έλεγες «αδύνατο». Το Παρίσι ήταν γεμάτο φαντάσματα και επιζώντες τραυματίες. Πολλοί επέστρεψαν στη Ρουέν ή στο Όουκ Παρκ του Ιλινόι κατασημαδεμένοι, με τα θραύσματα απ' όσα είχαν δει σφηνωμένα κάτω από τις επιγονατίδες τους, γεμάτοι από ένα κενό που δε θα μπορούσαν ποτέ να αποβάλουν. Είχαν μεταφέρει πτώματα πάνω σε φορεία πατώντας πάνω σε άλλα πτώματα· είχαν βρεθεί οι ίδιοι πάνω σε φορεία, μέσα σε αργοκίνητα τρένα γεμάτα από μύγες και από μια μετέωρη φωνή που εκλιπαρούσε κάποιος να μηνύσει τα χαιρετίσματά του στο κορίτσι του πίσω στην πατριδα.

Δεν υπήρχε πια πατριδα, όχι με την ουσιαστική έννοια του όρου, και ήταν κι αυτό ένα κομμάτι του Παρισιού. Ο λόγος που δεν μπορούσαμε να σταματήσουμε να πίνουμε ή να μιλάμε ή να φιλάμε τους λάθος ανθρώπους, ό,τι κι αν κατέστρεφε αυτό. Κάποιοι είχαμε δει τους νεκρούς καταπρόσωπο και προσπαθούσαμε να μη θυμόμαστε τίποτα το συγκεκριμένο. Αυτό έκανε και ο Έρνεστ. Συχνά έλεγε πως είχε πεθάνει στον πόλεμο, μόνο για μια στιγμή, πως η ψυχή του είχε βγει από το σώμα του σαν μεταξωτό μαντίλι, είχε ξεγλιστρήσει και είχε αιωρηθεί πάνω από το

στέρνο του. Μετά είχε ξαναμπεί μέσα του απρόσκλητη, κι εγώ συχνά αναρωτιόμουν μήπως το γραψίμο ήταν για κείνον ένας τρόπος να σιγουρευτεί πως η ψυχή του ήταν τελικά πράγματι εκεί, πίσω στη θέση της. Ένας τρόπος να λείι στον εαυτό του, αν όχι σε οποιονδήποτε άλλο, πως είχε δει ό,τι είχε δει και είχε νιώσει εκείνα τα φοβερά πράγματα και παρ' όλ' αυτά είχε ζήσει. Πως είχε πεθάνει αλλά δεν ήταν πια νεκρός.

Ένα από τα μεγαλύτερα καλά του Παρισιού ήταν το να επιστρέφει κανείς εκεί έπειτα από κάποιο διάστημα απουσίας. Το 1923 μετακομίσαμε για έναν χρόνο στο Τορόντο, για να αποκτήσουμε τον γιο μας, τον Μπάμπι, και όταν επιστρέψαμε στο Παρίσι όλα ήταν ίδια αλλά σαν πιο πολλά. Το Παρίσι ήταν ρυπαρό και πανέμορφο, γεμάτο ποντίκια και μπουμπουκιασμένες αγριοκαστανιές και ποίηση. Με το μωρό, οι ανάγκες μας ήταν διπλάσιες, αλλά είχαμε λιγότερα χρήματα στη διάθεσή μας. Ο Πάουντ μάς βοήθησε να βρούμε ένα διαμέρισμα στον δεύτερο όροφο ενός λευκού κτιρίου με σπατουλαριστή πρόσοψη, σ' ένα καμπυλωτό στενό κοντά στον Κήπο του Λουξεμβούργου. Το διαμέρισμα δεν είχε ζεστό νερό, ούτε μπανιέρα, ούτε ηλεκτρικό, όμως δεν ήταν το χειρότερο μέρος που είχαμε μείνει ποτέ – ούτε κατά διάνοια. Στην απέναντι πλευρά του δρόμου βούιζε κάθε μέρα από τις επτά το πρωί ως τις πέντε το απόγευμα ένα πριονιστήριο και στον αέρα πλανιόταν πάντα η μυρωδιά φρεσκοκομμένου ξύλου, ενώ το πριονίδι τρύπωνε μέσα στο σπίτι από τις χαραμάδες των κουφωμάτων, και χωνόταν μέσα στα ρούχα μας και μας έφερνε βήχα. Μέσα στο διαμέρισμα ακουγόταν διαρκώς το κροτάλισμα της *Κορόνα*, της γραφομηχανής του Έρνεστ, από το δωματιάκι του επάνω ορόφου. Έγραφε διηγήματα – πάντα είχε κάποια ιστορία να γράψει, κάποιο προσχέδιο να σκαρώσει – αλλά κι ένα καινούργιο μυθιστόρημα για τη φιέστα στην Παμπλόνα, που το είχε ξεκινήσει το καλοκαίρι.

Τότε δε διάβαζα τις σελίδες που έγραφε, όμως εμπιστευόμουν το αισθητήριό του και τον καθημερινό ρυθμό του. Ξυπνούσε νωρίς κάθε πρωί, ντυνόταν, ανέβαινε στο δωματιάκι του και ξεκι-

νούσε το καθημερινό γράψιμο. Αν δεν εμπνεόταν εκεί, έπαιρνε τα σημειωματάριά του και κάμποσα καλοξυσμένα μολύβια και πήγαινε στο *Κλοζερι ντε Λιλά* για έναν καφέ κρεμ στο αγαπημένο του μαρμάρινο τραπεζάκι, ενώ ο Μπάμπι κι εγώ προγευματίζαμε οι δυο μας κι ύστερα ντυνόμασταν για να πάμε περίπατο ή έβγαινα έξω μόνη για να συναντήσω φίλους. Επέστρεφα αργά το απόγευμα και, αν η μέρα του είχε κυλήσει καλά, ο Έρνεστ βρισκόταν ήδη εκεί, καθισμένος στο τραπέζι του φαγητού με μια έκφραση ικανοποίησης στο πρόσωπό του κι ένα ποτήρι κρασί Σοτέρν ή μπράντι με σόδα μπροστά του, έτοιμος να συζητήσει οτιδήποτε. Ή θα βγαίναμε οι δυο μας, αφήνοντας τον Μπάμπι με τη σπιτονοικοκυρά μας, τη Μαντάμ Σοτάρ, για ένα πιάτο παχιά στρείδια και μια χορταστική συζήτηση στο *Σελέκτ* ή στο *Ντομ* ή στο *Ντε Μαγκό*.

Εκείνη την εποχή υπήρχαν παντού ενδιαφέροντες άνθρωποι. Στα καφέ του Μονπαρνάς μπαινόβγαιναν σε ρυθμό ανάσας Γάλλοι ζωγράφοι και Ρώσοι χορευτές και Αμερικανοί συγγραφείς. Οποιοδήποτε βράδυ της βδομάδας μπορούσες να πετύχεις τον Πικάσο να περπατάει από το Σεν Ζερμέν προς το διαμέρισμά του στην Οδό Ντε Γκρανς-Ωγκυστέν, ακολουθώντας πάντα την ίδια ακριβώς διαδρομή και κοιτώντας πάντα σιωπηλός τους πάντες και τα πάντα. Σχεδόν καθένας μπορούσε να νιώσει σαν ζωγράφος περπατώντας τότε στους δρόμους του Παρισιού, γιατί σου προξενούσε αυτή την αίσθηση το φως της πόλης και οι σκιές στο πλάι των κτιρίων, και οι γέφυρες που φάνταζαν σαν να θέλουν να σου ραγίσουν την καρδιά, και οι όμορφες σαν αγάλματα γυναίκες με τα μαύρα ριχτά Σανέλ φορέματα, που κάπνιζαν κι έγερναν πίσω το κεφάλι τους για να γελάσουν. Μπορούσαμε να μπούμε σε οποιοδήποτε καφέ και να νιώσουμε το θαυμάσιο χάος του, να παραγγείλουμε *Περνό* ή ρούμι *Σαν Ζαμ* και να πιούμε ώσπου να μας τυλίξει μια υπέροχη θολούρα κι η ευτυχία που βρισκόμασταν εκεί μαζί.

«Άκου να σου πω», άρχισε να λέει ο Ντον Στιούαρτ ένα βρά-

δυ που ήμασταν όλοι μες στην καλή χαρά και πιωμένοι σαν νεροφίδες στο Σελέκτ. «Αυτό που έχεις με τον Χεμ είναι τέλειο. Όχι, όχι» – τώρα μασούσε τα λόγια του και το πρόσωπό του είχε συσπαστεί από το συναίσθημα– «είναι ιερό. Αυτό ήθελα να πω».

«Πολύ όμορφο αυτό που είπες, Ντον. Κι εσύ είσαι εντάξει τύπος, να ξέρεις». Ακούμπησα απαλά την παλάμη μου στον ώμο του από φόβο μήπως βάλει τα κλάματα. Ήταν ευθυμογράφος και όλοι ξέραμε πως οι χιουμορίστες συγγραφείς ήταν κατά βάθος οι πιο σοβαροί. Επίσης ήταν ακόμη ανύπαντρος, ωστόσο υπήρχαν προοπτικές στον ορίζοντα και του ήταν πολύ σημαντικό να βλέπει πως ο γάμος ήταν κάτι που μπορούσε να γίνει με χάρη και επιτυχία.

Δεν πίστευαν όλοι στον γάμο τότε. Το να παντρεύεσαι ήταν σαν να έλεγες ότι πίστευες στο μέλλον αλλά και στο παρελθόν, πως η ιστορία και η παράδοση και η ελπίδα μπορούσαν να εξακολουθήσουν να αποτελούν το πλέγμα πάνω στο οποίο μπορούσες να βασιζεσαι. Όμως ο πόλεμος είχε έρθει και μας είχε κλέψει όλους τους ωραίους νέους άντρες και την πίστη μας. Υπήρχε μόνο το σήμερα, στο οποίο ριχνόσουν με τα μούτρα χωρίς να σκέφτεσαι το αύριο, πόσο μάλλον το πάντα. Για να μη σκέφτεσαι, υπήρχε το ποτό –ολόκληρος ωκεανός και βάλε–, κάθε λογής κακή συνήθεια και άφθονο σχοινί για να κρεμαστείς. Όμως κάποιοι από μας, ελάχιστοι εντέλει, ποντάραμε στον γάμο παρά τα προγνωστικά. Και παρότι δεν το αισθανόμουν ακριβώς «ιερό», ωστόσο ένιωθα πως αυτό που είχαμε ήταν σπάνιο και αληθινό – και πως ήμασταν ασφαλείς μέσα στον γάμο που είχαμε χτίσει και συνεχίζαμε να χτίζουμε μέρα με τη μέρα.

Η ιστορία αυτή δεν είναι αστυνομική – καθόλου μάλιστα. Δε θέλω να πω «Τα μάτια σας δεκατέσσερα για την κοπέλα που θα έρθει και θα τα καταστρέψει όλα», όμως θα έρθει, προσηλωμένη στον στόχο της, με μια θεσπέσια γούνα από βερβερίτσα και ακριβά παπούτσια, με τα ολόισια καστανά μαλλιά της σ' ένα τόσο κοντό καρέ γύρω από το καλοφτιαγμένο κεφάλι της που θα είναι σαν να έχω μια χαριτωμένη βίδρα μέσα στην κουζίνα

μου. Με το άνετο χαμόγελό της. Με την πνευματώδη ετοιμολογία της. Μέσα στην κρεβατοκάμαρα, ατημέλητος και αξύριστος και ξαπλωμένος φαρδύς πλατύς πάνω στο κρεβάτι σαν άρχοντας κι αφέντης, ο Έρνεστ θα διαβάζει το βιβλίο του και δε θα της δώσει καμία σημασία – τουλάχιστον όχι στην αρχή. Και το τσάι θα βράσει στην πορσελάνινη τσαγιέρα κι εγώ θα πω μια ιστορία για μια κοπέλα που ξέραμε εγώ κι εκείνη πριν από εκατό χρόνια στο Σεντ Λούις, και θα νιώσουμε γρήγορα και αβίαστα σαν φίλες, ενώ από την άλλη άκρη της αυλής, από το προιονιστήριο, ένα σκυλί θα αρχίσει να γαβγίζει και θα συνεχίσει να γαβγίζει και δε θα σταματάει με τίποτα.

Το πρώτο πράγμα που κάνει είναι να με καρφώσει μ' εκείνα τα υπέροχα καστανά μάτια του και να πει: «Μπορεί να έχω παραπιεί κι έχει θολώσει η κρίση μου, αλλά μου φαίνεται πως ίσως το έχεις».

Είναι Οκτώβριος 1920 και η τζαζ είναι παντού. Δεν ξέρω να παίζω τζαζ, γι' αυτό παίζω Ραχμάνινοφ. Νιώθω μια έξαψη να φουντώνει στα μάγουλά μου εξαιτίας του μηλίτη που με έχει ποτίσει με το ζόρι η καλή μου φίλη Κέιτ Σμιθ για να χαλαρώσω. Αισθάνομαι τη χαλάρωση να πλησιάζει δευτερόλεπτο το δευτερόλεπτο. Αρχίζει από τα δάχτυλά μου, που τώρα τα νιώθω ξεστά και ανάλαφρα, και προχωράει κατά μήκος των νεύρων μου, απλώνεται σε όλο μου το σώμα. Έχω πάνω από χρόνο να μεθύσω, από τότε που αρρώστησε βαριά η μητέρα μου, και μου έχει λείψει αυτή η αίσθηση της μέθης που έρχεται σαν άψογα εφαρμοστό γάντι από ομίχλη που τυλίγει θαλπερά και εξαίσια το μυαλό μου. Δε θέλω να σκέφτομαι και δε θέλω ούτε να αισθάνομαι, εκτός κι αν είναι κάτι τόσο απλό όσο το γόνατο αυτού του πανέμορφου αγοριού λίγα εκατοστά από το δικό μου.

Το γόνατο σχεδόν φτάνει κι από μόνο του, όμως στη συνέχεια του βρίσκεται ένας ολόκληρος άντρας – και τι άντρας! Ψηλόλιγνος, με πυκνά σκούρα μαλλιά κι ένα λακκάκι στο αριστερό του μάγουλο που μπορείς να χαθείς μέσα του. Οι φίλοι του τον φωνάζουν Χέμινστιν, Όινμποουνς, Μπερντ, Νέστο, Ουέμετζ – ό,τι σκαρώσουν κάθε στιγμή. Εκείνος φωνάζει την Κέιτ Στατ ή Μπάτστιν (όχι και πολύ κολακευτικό), κάποιον άλλο τον λέει Πυρετούλη και κάποιον άλλον Το Μέγα Κερασφόρο Μέ-

λος. Δείχνει να ξέρει τους πάντες και οι πάντες δείχνουν να ξέρουν τα ίδια αστεία και τις ίδιες ιστορίες. Οι στιχομυθίες τους είναι τηλεγραφικές και κωδικοποιημένες, μια ανταλλαγή από ατάκες και ευφυολογήματα σε αστραπιαίες εκατέρωθεν ριπές. Δεν τους προλαβαίνω, αλλά δε με πειράζει και πολύ. Το να βρίσκομαι δίπλα σ' αυτούς τους χαρωπούς ξένους είναι σαν τονωτική μετάγγιση καλής διάθεσης.

Καθώς η Κέιτ έρχεται προς το μέρος μας από την κουζίνα, εκείνος τεντώνει το άψογο πιγούνι του και λέει: «Πώς να την πούμε την καινούργια φίλη μας;»

«Χας», λέει η Κέιτ.

«Καλύτερα Χασεδάδ», λέει εκείνος. «Ή Χάσοβιτς».

«Κι εσύ είσαι ο Μπερντ;» ρωτάω εγώ.

«Ο Ουέμ», λέει η Κέιτ.

«Εγώ είμαι αυτός που πιστεύει ότι κάποιος θα έπρεπε να χορεύει». Χαμογελάει με όλο του το είναι και σχεδόν αυτοστιγμεί ο αδελφός της Κέιτ, Κένλι, μαζεύει ρολό το χαλί του καθιστικού σε μια μεριά και καταπιάνεται με το γραμμόφωνο. Το ρίχνουμε στον χορό και ο ένας δίσκος διαδέχεται τον άλλο. Ο Μπερντ δεν είναι ταλαντούχος χορευτής, όμως τα άκρα του είναι χαλαρά στις κλειδώσεις και διακρίνω ότι αισθάνεται άνετα μέσα στο σώμα του. Επίσης δεν έχει την παραμικρή αναστολή να με προσεγγίσει. Πριν το καταλάβω, τα υγρά χέρια μας είναι σφιχτοδεμένα, τα μάγουλά μας τόσο κοντά που αισθάνομαι την ολοζώντανη θέρμη του. Και μόνο τότε μου λέει επιτέλους ότι τον λένε Έρνεστ.

«Σκέφτομαι, όμως, να το παραχωρήσω σε κανέναν άλλο. Είναι τόσο ανιαρό. Αμ το Χέμινγουεϊ; Ποιος θέλει έναν Χέμινγουεϊ;»

Πιθανότατα κάθε κοπέλα από εδώ ως τη Λεωφόρο Μίσιγκαν, σκέφτομαι εγώ, χαμηλώνοντας το βλέμμα μου στα πόδια μου για να μην κοκκινίσω. Όταν ξανασηκώνω τα μάτια μου, τα καστανά δικά του είναι καρφωμένα πάνω μου.

«Λοιπόν; Τι λες; Να το ξεφορτωθώ;»

«Ίσως όχι ακόμη. Δεν ξέρεις ποτέ. Ένα τέτοιο όνομα ίσως γίνει γνωστό. Και τι θα γίνεις αν το έχεις παραχωρήσει;»

«Έχεις ένα δίκιο. Θα το λάβω υπόψη μου».

Το γραμμόφωνο αρχίζει να παίζει ένα αργό κομμάτι και, χωρίς να με ρωτήσει, ο Έρνεστ με αδράχνει από τη μέση και με τραβάει πάνω στο κορμί του, που είναι ακόμη καλύτερο από κοντά. Το στήθος και τα μπράτσα του είναι πέτρα. Ακουμπάω ανάλαφρα πάνω τους τα χέρια μου κι εκείνος με παρασέρνει προς τα πίσω διασχίζοντας το δωμάτιο. Προσπερνάμε τον Κένλι που γυρίζει περιχαρής τη μανιβέλα του γραμμοφώνου *Βικτρόλα* και την Κέιτ που μας ρίχνει μια παρατεταμένη ματιά όλο περιέργεια. Κλείνω τα μάτια μου, γέρνω πάνω του και οσφραίνομαι μπέριμπον και σαπούνι, ταμπάκο και νοτισμένο βαμβακερό – και είναι όλα τόσο έντονα και υπέροχα τούτη τη στιγμή που κάνω κάτι εντελώς έξω από τον χαρακτήρα μου και αφήνομαι.

Σ κείνη την εποχή η Νόρα Μπέις τραγουδούσε ένα κομμάτι που λεγόταν “Make Believe” και ήταν ίσως η πιο κελαρυστή και πειστική πραγματεία περί αυταπάτης που είχα ακούσει ποτέ. Η Νόρα Μπέις ήταν όμορφη κι έλεγε το τραγούδι μ’ ένα βιμπράτο που σε έπειθε ότι ήταν γνώστρια του έρωτα και της αγάπης. Όταν σε συμβούλευε να απαλλαγείς από παλιούς πόνους, καημούς και βάσανα και να χαμογελάσεις, είχες τη βεβαιότητα ότι το ίδιο είχε κάνει κι εκείνη. Δεν ήταν απλώς μια σύσταση, αλλά συνταγή γιατρού. Φαίνεται πως αυτό το τραγούδι ήταν ένα από τα αγαπημένα και του Κένλι. Το έπαιξε τρεις φορές την πρώτη νύχτα που έφτασα στο Σικάγο και κάθε φορά αισθανόμουν ότι μιλούσε απευθείας σ’ εμένα: *«Κάνε σαν να είσαι χαρούμενη κι όταν είσαι λυπημένη. Μετά τη βροχή βγαίνει ο ήλιος»*.

Είχα χορτάσει βροχή τον τελευταίο καιρό. Η αρρώστια και ο θάνατος της μητέρας μου με είχαν καταβάλει, αλλά και τα προηγούμενα χρόνια δεν ήταν πολύ πιο εύκολα. Ήμουν μόλις είκοσι οχτώ χρόνων κι όμως ζούσα σαν γεροντοκόρη στον όροφο του σπιτιού της μεγαλύτερης αδελφής μου Φόνι, με την ίδια και τον άντρα της τον Ρόλαντ και τα τέσσερα λατρευτά τερατάκια τους να μένουν στο ισόγειο. Δεν το είχα σκοπό να παραμείνουν έτσι τα πράγματα. Υπέθετα ότι θα παντρευόμουν ή θα έβρισκα κάποια καριέρα όπως οι συμμαθήτριάς μου από το σχολείο. Ήταν ήδη όλες τους πολυάσχολες νεαρές μητέρες ή δασκάλες ή γραμματείς ή επίδοξες κειμενογράφοι διαφημίσεων, όπως η Κέιτ. Ό,τι κι αν ήταν, ζούσαν τις ζωές τους, ήταν έξω στον κόσμο κι έκαναν τα λάθη τους. Εγώ, από την άλλη, είχα κολλήσει κάπου

στην πορεία, ήδη από πολύ πριν την αρρώστια της μητέρας μου, και δεν ήξερα πώς ακριβώς να ξεκολλήσω.

Κουτσοέπαιζα για καμιά ώρα Σοπέν κι ύστερα ξάπλωνα στο χαλί μπροστά από το πιάνο και κοιτούσα το ταβάνι, νιώθοντας την όποια ενέργεια είχα όσο έπαιζα να εγκαταλείπει το σώμα μου. Ήταν φριχτό να αισθάνομαι τόσο άδεια, σαν να ήμουν ένα τίποτα. Γιατί δεν μπορούσα να είμαι ευτυχισμένη; Και τι ακριβώς ήταν στ' αλήθεια η ευτυχία; Μπορούσες να προσποιηθείς την ευτυχία, όπως επέμενε η Νόρα Μπέις; Μπορούσες να την ξεγελάσεις, όπως τα ανοιξιιάτικα λουλούδια ανθίζουν στην κουζίνα σου μες στον χειμώνα; Μπορούσες να πέσεις πάνω της σε κάποιο πάρτι στο Σικάγο και να την κολλήσεις σαν συνάχι;

Ο Έρνεστ Χέμινγκουεϊ μου ήταν ακόμη εν πολλοίς άγνωστος, όμως φαινόταν να παίζει την ευτυχία στα δάχτυλά του. Πάνω του δε διέκρινα τον παραμικρό φόβο, μόνο ένταση και ζωντάνια. Το βλέμμα του σπιθοβολούσε κι οι σπίθες του έλουζαν τα πάντα, έλουσαν κι εμένα καθώς τώρα στερεώθηκε στη φτέρνα του ενός ποδιού του και με έφερε μια βόλτα γυρίζοντάς με προς το μέρος του. Με έσφιξε πάνω στο στήθος του κι ένιωσα την ανάσα του στον λαιμό και στα μαλλιά μου.

«Πόσον καιρό γνωρίζεις τη Στατ;» με ρώτησε.

«Ήμασταν συμμαθήτρες στο Δημοτικό, στο Σεντ Μέρι'ς Ίνσιτιουτ στο Σεντ Λούις. Εσύ;»

«Θέλεις να σου πω πού πήγα Δημοτικό; Ή μήπως να σου αραδιάσω όλα τα διαπιστευτήριά μου; Δεν είναι και πολλά».

«Όχι», γέλασα εγώ. «Πες μου για την Κέιτ».

«Γι' αυτήν μπορεί να γραφτεί ολόκληρο βιβλίο, αλλά φοβάμαι πως μάλλον δεν είμαι εγώ ο κατάλληλος να το γράψει». Ο τόνος της φωνής του ήταν ανάλαφρος, πειραχτικός, όμως είχε σταματήσει να χαμογελάει.

«Τι εννοείς;»

«Τίποτα», είπε. «Η συνοπτική εκδοχή είναι πως οι οικογένειες και των δύο μας έχουν εξοχικά στο Χόρτον Μπέι. Στο Μίσιγκαν είναι αυτό, μια που εσύ είσαι νότια».

«Τι σύμπτωση που ξέρουμε και οι δύο την Κέιτ από παιδιά».

«Εγώ ήμουν δέκα όταν αυτή ήταν δεκαοχτώ, οπότε μόνο εγώ την ξέρω από παιδί. Και πάντως ήμουν πολύ ευτυχής με τη θέα».

«Με άλλα λόγια, ήσουν τσιμπημένος μαζί της».

«Όχι με άλλα λόγια, με αυτά ακριβώς», είπε πριν αποστρέψει το βλέμμα του.

Προφανώς είχα αγγίξει κάποια ευαίσθητη χορδή του και δεν ήθελα να το ξανακάνω. Τον προτιμούσα χαμογελαστό και χαλαρό. Μάλιστα είχε τέτοια επίδραση πάνω μου που ήξερα ήδη ότι θα έκανα πολλά για να τον κρατήσω ευτυχισμένο. Άλλαξα γρήγορα θέμα.

«Είσαι από το Σικάγο;»

«Από το Όουκ Παρκ. Είναι λίγο έξω από το Σικάγο».

«Μια που εγώ είμαι νότια».

«Ακριβώς».

«Ε, λοιπόν, είσαι πρώτης τάξεως χορευτής, Όουκ Παρκ».

«Κι εσύ το ίδιο, Σεντ Λούις».

Το τραγούδι τελείωσε και απομακρυνθήκαμε ο ένας από τον άλλο για να ξελαχανιάσουμε. Εγώ κινήθηκα προς τη μια άκρη του μακρόστενου καθιστικού του Κένλι ενώ ο Έρνεστ κατακλύστηκε από θαυμάστριες. Έδειχναν πάρα πολύ νέες και πολύ σίγουρες για τον εαυτό τους, με τα κοντά καρέ χτενίσματά τους και το έντονο ρουζ στα μάγουλα. Εγώ έμοιαζα πιο πολύ με βικτοριανό κατάλοιπο παρά με «φλάπερ».* Είχα ακόμη μακριά μαλλιά, πιασμένα κότσο στον σβέρο μου, αλλά είχαν ένα ωραίο και πλούσιο καστανοκόκκινο χρώμα, και μολονότι το φόρεμά μου δεν ήταν και η τελευταία λέξη της μόδας, αυτό αντισταθμιζόταν από την καλλίγραμμη σιλουέτα μου – ή έτσι πίστευα. Για

---

* Flappers: Νεαρές γυναίκες της δεκαετίας του 1920 στις ΗΠΑ. Περιφρονούσαν ανοιχτά τις συμβάσεις της εποχής: φορούσαν κοντά, ριχτά φορέματα με βαθιά ντεκολτέ, είχαν κοντά μαλλιά, βάφονταν έντονα, άκουγαν τζαζ, έπιναν, κάπνιζαν, οδηγούσαν και γενικά «παραβίαζαν» τα κοινωνικά και σεξουαλικά πρότυπα. (Σ.τ.Μ.)

την ακρίβεια, αισθανόμουν μεγάλη αυτοπεποίθηση για την εμφάνισή μου όση ώρα χόρευα με τον Έρνεστ –εξάλλου εκείνο το βλέμμα του έδειχνε να την εκτιμά δεόντως!– αλλά τώρα που τον είχαν περιτριγυρίσει ένα σωρό τσαχπίνες, ένιωθα την αυτοπεποίθησή μου να παραπαίει.

«Πολύ φιλική σε είδα με τον Νέστο», είπε η Κέιτ που εμφανίστηκε ξαφνικά στο πλευρό μου.

«Ίσως. Μπορώ να πιω το υπόλοιπο;» ρώτησα εγώ δείχνοντας το ποτό της.

«Είναι δυναμίτης», απάντησε η Κέιτ με έναν μορφασμό και μου το έδωσε.

«Τι είναι;» Και μόνο που χαμήλωσα το πρόσωπό μου στο χείλος του ποτηριού ένιωσα τη σπίθα του. Μύριζε σαν ταγκιασμένη βενζίνη.

«Κάτι σπιτικό. Μου το σέρβιρε ο Πυρετούλης στην κουζίνα. Μπορεί και να το μαγείρεψε μες στο παπούτσι του».

Μπροστά από μια σειρά παράθυρα στον επιμήκη τοίχο του καθιστικού, ο Έρνεστ άρχισε να παρελαύνει πέρα δώθε φορώντας μια σκούρα μπλε στρατιωτική μπέρετα που είχε ξεθάψει κάποιος. Κάθε φορά που έκανε μεταβολή, η κάπα ανασηκωνόταν και ανέμιζε θεατρικά.

«Ωραία αμφίεση», σχολίασα.

«Ήταν ήρωας πολέμου. Δε σου το είπε;»

Κούνησα το κεφάλι μου.

«Είμαι σίγουρη πως θα σου το πει κάποια στιγμή». Στο πρόσωπό της δε φάνηκε κάτι, όμως ο τόνος της φωνής της ήταν λίγο αιχμηρός.

«Μου είπε ότι κάποτε μαράζωνε για σένα».

«Αλήθεια;» Να τος πάλι ο αιχμηρός τόνος. «Το έχει ξεπεράσει για τα καλά τώρα».

Δεν ήξερα τι είχε συμβεί ανάμεσα σ' αυτούς τους δυο παλιούς φίλους, αλλά ό,τι κι αν ήταν φάνταζε εμφανώς πολύπλοκο και καλά κρυμμένο. Το άφησα να πέσει κάτω.

«Θέλω να πιστεύω ότι είμαι ο τύπος της κοπέλας που θα έπι-

νε οτιδήποτε», είπα. «Ίσως όμως να μην το έπινα μέσα από παπούτσι».

«Έχεις δίκιο. Πάμε να βρούμε κάτι άλλο». Η Κέιτ χαμογέλασε και μου έριξε ένα αστραφτερό βλέμμα με τα πράσινα μάτια της. Είχε ξαναγίνει η Κέιτ μου, χωρίς ίχνος δηκτικότητας, και μια και δυο βαλθήκαμε να πιούμε πολύ, να μεθύσουμε πολύ και να γλεντήσουμε πολύ.

Έπιασα τον εαυτό μου να αναζητά με το βλέμμα τον Έρνεστ όλο το υπόλοιπο βράδυ, περιμένοντας να κάνει την εμφάνισή του και να δώσει την παράστασή του, όμως δε φάνηκε. Μάλλον θα έφυγε σε ανύποπτο χρόνο. Το ίδιο έκαναν ένας ένας και όλοι οι υπόλοιποι ώσπου κατά τις τρεις το πρωί είχε μείνει μόνο το κατακάθι του πάρτι, με τον Πυρετούλη σε περίοπτη όσο και τραγική θέση: είχε λιποθυμήσει από το πιωτό ξαπλωμένος πάνω στον καναπέ, με μια μακριά σκούρα μάλλινη κάλτσα φορεμένη στο πρόσωπό του και το καπέλο του κρεμασμένο στα πέλλματα των ποδιών του.

«Στο κρεβάτι, στο κρεβάτι», είπε η Κέιτ μ' ένα χασμουρητό.
«Ο Σαίξπηρ το είπε αυτό;»

«Δεν ξέρω. Το είπε;» έκανε ανάμεσα σε γέλια και σε λόξιγκα. «Πάω κι εγώ στο τσαρδί μου τώρα. Θα είσαι καλά εδώ;»

«Φυσικά. Ο Κένλι μού ετοίμασε ένα ωραίο δωμάτιο». Τη συνόδευσα ως την πόρτα κι ενώ πάσχιζε να φορέσει το παλτό της, κλείσαμε ραντεβού για μεσημεριανό την επόμενη μέρα.

«Έχεις να μου πεις για το σπίτι σου και τους δικούς σου. Δεν προλάβαμε να μιλήσουμε καθόλου για τη μητέρα σου. Θα πρέπει να ήταν φοβερό για σένα, καημενούλα μου».

«Στενοχωριέμαι ξανά από την αρχή όταν μιλάω γι' αυτό», είπα εγώ. «Όμως αυτό εδώ ήταν ό,τι έπρεπε. Σ' ευχαριστώ που με εκλιπάρησες να έρθω».

«Φοβόμουν πως δε θα ερχόσουν».

«Κι εγώ. Η Φόνι είπε πως ήταν πρόωρο».

«Ασφαλώς έτσι θα έλεγε η Φόνι. Χας, της αδελφής σου της

κόβει σε ορισμένα πράγματα, αλλά ως προς εσένα δεν έχει σχεδόν ποτέ δίκιο».

Της χάρισα ένα χαμόγελο όλο ευγνωμοσύνη και την καληνύχτισα. Το διαμέρισμα του Κένλι ήταν δαιδαλώδες σαν κονικλοτροφείο και γεμάτο διάφορους οικότροφους, όμως μου είχε παραχωρήσει ένα μεγάλο και πεντακάθαρο δωμάτιο με ένα κρεβάτι με ουρανό κι ένα σεκρετέρ. Έβγαλα τα ρούχα μου, φόρεσα το νυχτικό μου κι ύστερα έλυσα τα μαλλιά μου και τα βούρτσισα, κάνοντας μια νοερή αναδρομή στα κυριότερα γεγονότα της βραδιάς. Όσο κι αν είχα διασκεδάσει με την Κέιτ και όσο κι αν είχα χαρεί που την ξαναείδα έπειτα από τόσα χρόνια, όφειλα να παραδεχτώ ότι το υπ' αριθμόν ένα αξιομνημόνευτο γεγονός ήταν ο χορός μου με τον Έρνεστ Χέμινγκουεϊ. Ένιωθα ακόμη τα καστανά μάτια του πάνω μου κι εκείνη την ηλεκτρισμένη και ηλεκτροφόρα ενέργειά του – όμως τι σήμαινε άραγε όλο εκείνο το ενδιαφέρον που μου είχε δείξει; Μήπως με καλόπιανε επειδή ήμουν παιδική φίλη της Κέιτ; Μήπως ήταν ακόμη ερωτευμένος με την Κέιτ; Μήπως ήταν εκείνη ερωτευμένη μαζί του; Άραγε θα τον ξαναέβλεπα;

Ξαφνικά στο μυαλό μου βούιζαν τόσο πολλά αναπάντητα ερωτήματα μαζί που χαμογέλασα στον εαυτό μου. Αυτός ακριβώς δεν ήταν ο λόγος που είχα έρθει στο Σικάγο, να έχω να σκεφτώ καινούργια πράγματα; Γύρισα και κοίταξα στον καθρέφτη πάνω από το σεκρετέρ. Η Χάντλι Ρίτσαρντσον ήταν ακόμη εκεί, με τα καστανοκόκκινα κυματιστά μαλλιά της και τα λεπτά χείλη της και τα ανοιχτόχρωμα στρογγυλά μάτια της – όμως ήταν εκεί και κάτι ακόμη: το λαμπύρισμα μιας προοπτικής. Ίσως κόντευε επιτέλους να βγει ο ήλιος. Στο μεταξύ, θα σιγοτραγουδούσα Νόρα Μπέις και θα έβαζα τα δυνατά μου για να είμαι πειστική.

Μπορείς να αγαπάς κάποιον υπερβολικά;

Σικάγο, 1920. Η Χάντλι Ρίτσαρντσον είναι μια κοπέλα «καλής οικογενείας», συγκρατημένη και καθωσπρέπει. Μέχρι τη μέρα που εισβάλλει στη ζωή της ένας παρορμητικός και απίστευτα γοητευτικός άντρας που ονειρεύεται να γίνει συγγραφέας: ο Έρνεστ Χέμινγουεϊ.

Ερωτεύονται παράφορα, παντρεύονται και φεύγουν για το Παρίσι, όπου θα γίνουν το χρυσό ζευγάρι μιας μυθικής παρέας, στην οποία συμμετέχουν η Γερτρούδη Στάν, ο Έζρα Πάουντ και ο Φράνσις Σκοτ Φιτζέραλντ. Αλλά στο μποέμικο Παρίσι της «χαμένης γενιάς», όπου το αλκοόλ ρέει άφθονο και η τζαζ παίζει ακατάπαυστα, κανείς δε μένει πιστός για πάντα...

Η στιγμή της κρίσης θα έρθει. Και κανείς από τους δυο τους δε θα είναι προετοιμασμένος γι' αυτό που θα ακολουθήσει...

Ένας από τους πιο μεγάλους και θυελλώδεις έρωτες στον χώρο της λογοτεχνίας γίνεται από την ταλαντούχα Πόλα ΜακΛέιν ένα συναρπαστικό μυθιστόρημα, που αγαπήθηκε σε ολόκληρο τον κόσμο.

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psichogios.gr

ISBN: 978-618-01-3188-8

9 786180 131888

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 21947

ΓΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΕ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ